



ASENTATS EN TERRA CENTO , Y TITO VAN
referint tot lo que haurà en Valencia en estes Reals
Festes, y Tito queda molt ansiòs de trobarse
ya en elles.

Tito. **P**ues, Cento, sempre que vullgues
pots començar el romanç,
que yo no m'adormirè.

Cento. Pues à començar-lo vaig,
y es (sobre tot lo que ham dit):
Que els Arts, y les Facultats,
en certs puestos de la volta
per aon la Procesò và,
que es la mateixa que es feu
de la Verge al Centenar,
en tot lo primor del mon
els Altars erixiràn
en les insignies mes propies
de son uso, y manual,
pera que el Poble conega
quin es de qui; y admirant
la idea, y perfecció,
puga dir: Este ha guañat.

Tito. Ai no entrarà el meu vot,
pues yo quant so convidat
atacone be el mosquet,
si me encaixa, al primer plat.

Cento. Y despues? *Tito.* M'adorc, ò mire
els melindres dels restants
com furguen en les forquetes,
ò en lo tenedor à un grà
de arròz, ò à un piñol de oliva,
y no menjen res. Sagrat,
tenedor, els cinc apostols,
que en alegant à agarrar
la julla, ò la botifarra,
ya no escapa hasta quedar
hecha víctima en la paltra;
trago doble, y toca avant.

Cento. Tot se despaja en lo mon.

Tito. Si à mi, el primer dels Altars
que veja, me emboba, à Dios,
alli em quede. *Cento.* Mal pensat,
pues el gust es veureu tot.

Tito. Vorem, pues, com cantarà.

Cento. Và un home rodant la bolta,
ya mirant asi, ya allà,
admirant les diferencies,
y els conceptes valencians
pera informarse, y despues
tindre à son temps que contar.
Luego en dos, ò tres sisons
se pren asiento en un banc,
perque ya la Procesò
và venint repiquejant
Clarins, Timbals, y Dolzaines,
com qui diu: Ya està asi ya,
tot lo mon preste atenció,
que azò no vè de añ à añ.

Tito. Tres sisons per cada hu?
car eixe guisado và.

Pues què tant haurà que veure?

Cento. Es cosa que pasmarà;
perque els Oficis, que son
los que en la Procesò van,
arreglen tals diversions,
ya series, ò ya jovials,
que emboben à tots arreu.

Tito. Y ells, hu per hu, què faràn?

Cento. Això es llarc de referir,
y es sabrà quant se farà;
pero voràs Moixigangues
de vestits diferenciats;
Dances à la maravella
ya de giquets, ya de grans,
y també ne van de giques
vestides à lo marcial.
Voràs tornèos de gust,
eixecutats en tot art;
uns, vestits à lo volante,
altres de negre, altres blanchs,
y no falta qui presenta
de este Mon les quatre Parts.

Ba-

Billaràn els Mariners,
 Ungaros tornejaran,
 y es vorà batalla en barques
 entre Moros, y Christians.
 Al mateix temps en son lloc
 voràs els Carros Triunfals,
 tan polits, y tan graciosos,
 que encanten, y van tirant
 lo que els Oficis fabriquen;
 els Forners bollets, y pans,
 els Zibatets zabatetes,
 els Sombreres lo que fan,
 correjes els Correjers,
 els Armers:- *Tito.* Rajons, puñals,
 selles, correòns de coge,
 tapins, y paños brodats.
Cento. Què parles? *Tito.* Això fabriquen:
 y els Boters tonells, puals,
 el Jocolateros tiren
 jocolate de Caucau;
 els Albarders jupetins,
 tiranes, faixes culars,
 y cotilles pera totes
 estes mages de la sala.
Cento. Tù estàs loco?
Tito. Pues no dius,
 que tiren lo que es del art?
Cento. Penses molt materialment:
 els Ferrers trahuen bramant
 el ferro de dins la fragua,
 pero no el tiren. *Tito.* Sagrat,
 Barrabàs que els esperarà!
 Y els Sucreers què tiraran?
Cento. Barres de torrons, y dolsos.
Tito. A Dios, en eixos me embaig
 hasta que acaben la bolta.
Cento. Si, gich, que ya et deixaràn.
Tito. Pues quant pasen per allí,
 lo que yo podrè aganjar
 en lo tenedor, ni els Locos
 de entre zarpes mo trauràn.
Cento. Això sí: voràs també
 les Vanderes, ò Estandarts,
 com les portaràn botargues;
 els cordons, engolillats,
 ò vestits à la Española;
 Musichs à lo guirigay,
 y altres rares invencions.

Luego els Convents portarán
 adornats à tot primor
 en andes sons Titulars.
 Se seguiràn les Parroquies
 en sues Creus, y adornats Sants,
 precedint el gran Cabildo,
 que à tota gala durà
 la principal pura Verge
 Mare de Desamparats,
 protectora, y abogada
 de tota la gran Ciutat
 de Valencia, y los Señors
 que la rigen aniràn
 presenciant en son lloc propi,
 y en tot honor, funció tal;
 pues es un Cos tan ilustre,
 tan respectable, y lleal,
 que pot empatar les bases
 à altra qualsevol Ciutat.
 Per ultim, lo que ha de ser
 es molt mes que lo contats;
 pues la plebe està ganosa
 de festes, per terme tal,
 de gracies tan sublimades,
 y de funcions tan Reals.
Tito. Pasmat estic, capte greu,
 de oir relació tan gran!
 Tù saps què bò estarà això?
 Tù saps això quànt valdrà,
 y à totes les poblacions
 la embeja que causarà?
 Feliz part de tal Princesa,
 y feliz Rey tan humà.
Cento. Es cert, que nostron Monarca
 mereix que tots los Vasalls
 lo aclamen per lo piados,
 y afable. *Tito.* Y en general
 alzarli de or, y de plata
 una Estatua ben gran.
Cento. *Tito,* ya no hià paraules
 pera poder explicar
 les gracies, y circumstancies
 que volgut de tots lo fan;
 pero entre totes aquella
 tan cabal, y tan Real
 de fer respetar tan just
 el Misteri mes arca,
 en aquell instant sancer,

verdader, santificar,
en que fonc la concepció
de la Verge mes leal,
de aquella Santa Maria,
Estèr pura, y celestial,
que del excels Rey Asuero
el unic Dèn alcançà
de preservada, y esenta
del tribut universal.

Tito. Eixa, Cento, es la que diuen
Purissima els Estudiants;
sagrat, y yo sinse sero,
per defendreu, so capaz
de tirarme de les greñes
en qualsebol: Gichs, y grans,
canten que fonc concebida
sin pecado original.

Cento. Elegida como el Sol
diu Deu en los seus Cantars;
pues còm es capaz, yo pense,
que este Deu tot potentat,
elegint un nou Palacio
pera sa persona estàr
per el espay de nou mesos,
permitirà, ni un instant,
que altre el manàra, ni meñs
que el miràra Satanàs?

Tito. No es posible.

Cento. Es imposible;
y així nostron Rey instà
posar en la Lletania
aquell verset singular,
de: *Mater Immaculata*,
y el Patronat li ha donat
de tot lo seu bast Imperi,
en esta, y en la altra part.

Tito. Pues la Purissima, Cento,
à dos mans lo ampararà.

Cento. Y à sa feliz sucesió
la bendició alcançarà.

Tito. Ya ho vem en nostres dies,
pues dona à parells Infants.

Cento. Es cert. *Tito.* Vaya, anem, anem,
que prou rato ham descansat.

Cento. Y estèm ya prop.

Tito. Quin ruidó
es aquell? *Cento.* Despararàn
la Artilleria. *Tito.* Caramba!

què la guerra encara và?
Cento. Simple, allò es fer la salva;
les festes en part son pau,
còm ham de estar ara en guerra?

Tito. Ya ho dia yo. *Cento.* La pietat
de nostre insigne Monarca
sènt molt encontrat estar
en ningun altre dels Principis,
mes que siga Protestant;
pues repara en les miseries,
que acarreja als seus Vasalls,
y com los ama piados,
vol equilibrio guardar
en tot lo mon, mes que siga
à costa dels seus metals.

Tito. Pà, y pau es la millor olla.

Cento. Vivint bè hia pau, y pà.

Tito. Pues hui en dia el viure bè
es fruita que cara và.

Cento. Pues en què pot caure això?

Tito. En gastar mes del que hia,
y en casa que fa'ta barina
todo es mobina. *Cento.* Guardar.

Tito. Si no ya prou pera gala?

Cento. Pensar en que hia demà.

Tito. No vages à tota moda,
veges qui et saludarà.

Tin molts diners, y no els gastes
en gallardets, y retalls,
guardapeus en zona torrida,
carambes, y bufandars
pera ta muller:— *Cento.* Detinte:
còm parles tals desbarats?
què entens tù de zona torrida?

Tito. Home, aquell cerco posat
sobre els guardapeus que porten
totes les giques, que avans
ho duyen per lo rebès,
y dien cerca: mes ya
com tot và à rio rebuelto
buelto, y rebuelto això và.

Cento. Yo nunca he segut Veleta.

Tito. Pues tù sigues Campanar,
que yo bulle mudar de viure:
qui em fica à mi en treballar?

Cento. Pues què has de fer?

Tito. El Don Diego:
vestit à lo melitar,

em plantarè dos relonges,
 peluça, vengala en mà,
 y anirè per lo carrer
 fent als coges besamans
 sens salutar ningun pobre.

Cento. Y menjar? **Tito.** No faltarà:
 serè per cert yo el primer,
 que pasa al mateix compàs.

Cento. Ell en algo ha de recaure.

Tito. En tocar l'ora acajar
 el lhom, y santa paciència.

Cento. Es un conte singular.

Tito. Mentres dura la Comedia
 són resperats els galans.

Cento. Y en acabant la jornada
 les tramoyes van al baix.

Tito. Señor, mentres dura dura.

Cento. Y despues? **Tito.** Eixe à un costat.
 El gust es anar de broma,
 ben vestit, y ben calzat,
 y aquell que fia que mire
 com fia. **Cento.** Al pont seràn:-

Tito. Amigo, en ajustar contes
 si falta, Deu provirà,
 si no el que dega que pague.

Cento. Y el que no vullga pagar
 que se ajuste à lo que es just.

Tito. Entonçes ya han acabat
 els rizos, y polaneses.
 Si així aguerem de pensar,
 moririem en dos dies.
 Pues tû no eres així avans,
 també corries be el aca.

Cento. Pues mira com he parat,
 y ans de que em tocara l'ora,
 que no es poc favor. **Tito.** Sagrat,
 ara que parles de ora,
 y tû saps quina serà?

Cento. Pera dazò qualsevol
 es bona, pues pas à pas
 raonant, y sens sentir
 estem tocant al Portal,
 y es menester parlar poc.

Tito. Y ma à la bosa, guardant
 el sobre todas las cosas,
 perque sino ens pollaràn;
 pues en estos dies corren
 tal casta de gavilans,
 que als mes avisats la peguen:
 als agrestes què farà?

Cento. Lo que es menester, que fasa
 bon temps.

Tito. Prou mal lo ham pasat.

Cento. Gracies à Deu, ya es millor,
 y crec no faltarà pà.

Tito. Gracies à Deu, pà no falta:
 un rollo giquet, ò gran
 en son forat, quatre pinos,
 això ya es vell. Novetat
 pera mi es veuret tan docte,
 y fer una harenga tal
 en este present asunte;
 mes ya sè que has estudiat,
 pero yo he llegit gacetes,
 calandaris, y romanz,
 y res de quant tû practiques
 no he pogut saber jamay.

Cento. Llig histories, faste en home
 y en tartulies parla à panis.

Tito. Ya llig oli, y creme libres,
 y mes macho quant mes vaig.

Cento. No eres tû soles, consolat,
 que companeros tindràs.

Tito. Bien, entrem pues en Valencia

Cento. Heu, no et vages embovant,
 pues si ens perdem:-

Tito. Bon remey:
 à nostra casa à fer cap,
 y rodats de la familia
 els referirem de espay
 tot lo millor que ajam vist.

Cento. Be dius; y sempre callant.

Tito. En estar en terme nostre
 ya la pelarem de espay.

Cento. Deu fasa que ixcam en be.

Tito. Hasta mes veure, Germans.

Ab Llicencia : En Valencia, en la Empreenta de Josep, y Thomàs de Orga. 178